

Kohtuasi C-92/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

25. veebruar 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Finanzgericht Düsseldorf (Düsseldorfi maksukohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

5. veebruar 2020

Kaebaja:

Rottendorf Pharma GmbH

Vastustaja:

Hauptzollamt Bielefeld

FINANZGERICHT DÜSSELDORF

KOHTUMÄÄRUS

Kohtuasjas

Rottendorf Pharma GmbH, [...]

– kaebaja –

[...]

versus

Hauptzollamt Bielefeld, [...]

– vastustaja –

mis puudutab

tollimaksu

tegi 4. kolleegium [...]

5. veebruari 2020. aasta kohtuistungil järgmise kohtumääruse:

Menetlus peatatakse.

Euroopa Liidu Kohtule esitatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 teise lõigu alusel järgmine eelotsuse küsimus: **[lk 2]**

Kas nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, artikli 239 lõike 1 teist taanet tuleb tõlgendada nii, et sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kus menetlusosalise imporditud ühenduseväline kaup on ühenduse tolliterritooriumilt reeksportitud ja tollivõla on põhjustanud asjaolud, mille puhul ei saa menetlusosalist süüdistada ilmses hooletuses, võib tollimaksu isikule tagasi maksta?

Käesolev kohtumäärus ei kuulu edasikaebamisele.

Põhjendused

I.

1. Kaebaja toodab ja turustab ravimeid. Vastustajaks olev Hauptzollamt (edaspidi „tolliasutus“) andis 2008. aasta oktoobris kaebajale kui heakskiidetud eksportijale loa eksportida ühenduse kaupu.
2. Kaebaja deklareeris 2014. aasta detsembris vastustajaks olevas tolliasutuses vabasse ringlusse lubamiseks Ameerika Ühendriikidest imporditud ertugliflosiini, mida ta kavatses kasutada teatava ravimi valmistamiseks. Vastustajaks olev tolliasutus võttis deklaratsioonid vastu ja määras kaebajale tollimaksu summas 181 491,82 eurot. Kaebaja impordiosakonna töötaja kandis imporditud ertugliflosiini oma andmetötlussüsteemi sisse ühenduse kaubana, kasutades lühendit „IM“.
3. Seejärel otsustas kaebaja suunata imporditud ertugliflosiini seestöötlemise protseduurile. Selleks esitas kaebaja vastustajaks olevale tolliasutusele taotluse väljastada talle tagasiulatuvalt asjaomane luba. Vastustajaks olev tolliasutus väljastas kaebajale tagasiulatuvalt alates 1. detsembrist 2014 loa suunata asjaomane kaup peatamismenetlust kohaldades seestöötlemise protseduurile, et toota imporditud **[lk 3]** ertugliflosiinist ravimeid, ja tunnistas vabasse ringlusse lubamiseks vastu võetud tollideklaratsioonid kehtetuteks. Tolliasutus juhtis kaebaja tähelepanu sellele, et seestöötlemise protseduuri lõpetamiseks tuleb kompensatsioonitooted esitada Beckumi tolliametile (Zollamt Beckum) ja protseduurikoodi 3151 kasutades ühenduse tolliterritooriumilt reeksportida või määrata neile toodetele mõni muu tollikäitlusviis.
4. Kuna vabasse ringlusse lubamiseks esitatud tollideklaratsioonid tunnistati kehtetuks, siis maksis vastustajaks olev tolliasutus määratud tollimaksu kaebajale tagasi.

5. Kaebaja eksportis 2015. aasta märtsis ja aprillis ühenduse tolliterritooriumilt Ameerika Ühendriikidesse ühtekokku 219,361 kg ertugliflosiini valmistatud ravimeid ning 4,31 kg töötlemata ertugliflosiini. Kompensatsioonitoodete ja ertugliflosiini ekspordi deklareeris ta talle kui heakskiidetud eksportijale väljastatud ekspordiloa alusel, kasutades protseduurikoode 1000 ja 1041, kuna impordiosakonna töötaja oli pärast vabasse ringluse lubamiseks esitatud tollideklaratsioonide kehtetuks tunnistamist jätnud ertugliflosiini oma andmetöötlussüsteemis ühendusevälise kaubana märgistamata. Seetõttu ei esitatud kaebaja eksporditud kompensatsioonitooted ja ertugliflosiini Beckumi tolliametile (Zollamt Beckum).
6. Vastustajaks olev tolliasutus määras kaebajale tollimaksu summas 179 241,32 eurot, kuna ta oli ertugliflosiini ja kompensatsioonitooted tollijärelevalve alt välja viinud.
7. Kaebaja esitas selle peale vaide. Peale selle palus ta määratud tollimaks tagasi maksta. Kaebaja märkis, et seestöötlemise protseduuri esmakordsel rakendamisel oli ta ekslikult kasutanud ebaõiget protseduurikoodi. Tegelikult aga reeksportiti kaup ja seepärast ei jõudnud see ühenduse majandusringluse.
8. Vastustajaks olev tolliasutus jättis tollimaksu määramise peale esitatud vaide põhjendamata tõttu rahuldamata. Eelotsusetaotluse esitanud kohus jättis kaebaja kaebuse [lk 4] nüüdseks jõustunud kohtuotsusega rahuldamata. Tollivõlg tekkis nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307; edaspidi „tolliseadustik“), artikli 203 lõike 1 alusel. Kuna protseduurikoodi 3151 asemel kasutati ühenduse kauba ekspordi puhul ette nähtud protseduurikoodi 1000 või 1041, siis omistati Ameerika Ühendriikidesse eksporditud kompensatsioonitoodetele ja töötlemata ertugliflosiinile vääralt ühenduse kauba tolliõiguslik staatus. Peab paika, et kaebaja esitatud ekspordideklaratsioone, mis sisaldasid ebaõigeid protseduurikoode 1000 ja 1041, on tolliseadustiku artikli 78 lõike 3 alusel võimalik korrigeerida, kuna kaebaja soovis deklareerida seestöötlemise protseduuri läbinud ühendusevälise kauba reeksporti ning kompensatsioonitooted ja ertugliflosiin olid ühenduse tolliterritooriumilt reeksportitud. See ei muuda siiski tõsiasja, et enne tegelikku reeksporti ühenduse tolliterritooriumilt jäeti ühenduseväline kaup Beckumi tolliametile (Zollamt Beckum) esitamata, millega rikuti väljastatud luba. Kompensatsioonitoodete ja ertugliflosiini tegelik reeksport ühenduse tolliterritooriumilt ei takista tollivõla tekkimist ega too kaasa tollivõla lõppemist.
9. Vastustajaks olev tolliasutus keeldus seepeale tollimaksu tolliseadustiku artikli 239 alusel tagasi maksmast. Kaebaja tegevust tuleb pidada ilmseks hooletuseks. Ebaõige protseduurikoodi kasutamist, mis tõi lõpuks kaasa tollivõla tekkimise, oleks kaebaja saanud kergesti vältida, kui ta oleks lugenud talle väljastatud lubasid. Pealegi oli kaebaja tähelepanu juhitud õigele protseduurikoodile, mida tuleb kasutada. Samuti ei esine erandlikke asjaolusid. Kaebaja ei olnud võrreldes teiste ettevõtjatega erakorralises olukorras.

10. Pärast tulemusetut vaidemenetlust esitas kaebaja kaebuse, milles ta väidab järgmist. Ühendusevälise kauba reeksport on erandlik asjaolu. Väljastatud lubade lugemisega ei oleks saanud tollivõla tekkimise põhjustanud sisestusviga vältida. **[lk 5]**
11. Vastustajaks olev tolliasutus väidab järgmist. Kaebaja töötaja viga protseduurikoodi sisestamisel ei saa pidada erandlikuks asjaoluks. Peale selle on tegemist ilmse hooletusega. Just asjaomaste õigusnormide keerukuse tõttu oleksid kaebaja töötajad pidanud lubades sisalduva teabega tutvuma.

II.

12. Kohtuasja lahendamine sõltub sellest, kuidas tuleb tõlgendada tolliseadustiku artikli 239 lõike 1 teist taanet.
13. Põhikohtuasjas võib tegemist olla erandlike asjaoludega tolliseadustiku artikli 239 lõike 1 teise taande tähenduses. Üldiselt on selliste erandlike asjaoludega tegemist siis, kui asjaomane ettevõtja on võrreldes teiste ettevõtjatega erakorralises olukorras ning kui ettevõtja ja ametiasutuse vahelist suhet silmas pidades oleks ebaõiglane lasta sellel ettevõtjal kanda kahju, mida ta tavapäraselt ei oleks kandnud (Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas British American Tobacco Manufacturing BV, C-222/01, EU:C:2004:250, punkt 63 jj).
14. Kaebaja võis olla erakorralises olukorras. Euroopa Kohus märkis 12. veebruari 2004. aasta kohtuasjas British American Tobacco Manufacturing BV (C-222/01, EU:C:2004:250, punkt 34 jj), et ühendusevälise kauba reeksport ei takista eeldamast tollivõla tekkimist tolliseadustiku artikli 203 lõike 1 alusel. Sellegipoolest peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas tolliseadustiku artikli 239 lõikes 1 sätestatud tingimused imporditollimaksu tagasimaksmiseks on täidetud. Kohtujurist Tizzano märkis 12. juuni 2003. aasta ettepanekus kohtuasjas British American Tobacco Manufacturing BV (C-337/01, EU:C:2003:344, punkt 68), et sealse põhikohtuasjas kohaldatavate sätete keerukus ja ettevõtjate kutsealane kogemus annavad alust eeldada, et tegemist on erandliku juhtumiga, mille puhul võib kõne alla tulla tollimaksu tagasimaksmine tolliseadustiku artikli 239 alusel.
15. Põhikohtuasjas oli tegemist kaebaja jaoks keerukate asjaoludega, **[lk 6]** arvestades seestöötlemise protseduuri, mille rakendamise luba anti kaebajale tagasiulatuvalt. Eelnevalt oli kaebajale kui heakskiidetud eksportijale väljastatud 2008. aasta oktoobris vaid luba eksportida ühenduse kaupu. Sellegipoolest esitas kaebaja kompensatsioonitoodete ja ertugliflosiini kohta ekspordideklaratsioonid pädevale Beckumi tolliametile (Zollamt Beckum). Seejuures kasutas ta aga oma töötaja sisestusvea tõttu ebaõiget protseduurikoodi, mis tõi lõpuks kaasa selle, et ühenduseväline kaup jäi enne reeksporti tollile esitamata.
16. Arvestades Euroopa Kohtu kaalutlusi 12. veebruari 2004. aasta kohtuasjas British American Tobacco Manufacturing BV (C-222/01, EU:C:2004:250, punkt 34 jj) ning kohtujurist Tizzano märkusi 12. juuni 2003. aasta ettepanekus kohtuasjas

British American Tobacco Manufacturing BV (C-337/01, EU:C:2003:344, punkt 68), peab eelotsusetaotluse esitanud kohus seega võimalikuks, et ka põhikohtuasjas võivad esineda erandlikud asjaolud tolliseadustiku artikli 239 lõike 1 teise taande tähenduses. Seda järeldust võivad toetada ka komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1993, L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), artikli 900 lõike 1 punktide e ja f sätted.

17. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates ei ole tegemist ilmse hooletusega, mis ei luba vastustajaks oleva tolliasutuse määratud tollimaksu kaebajale tagasi maksta. Hinnates küsimust, kas tegemist on ilmse hooletusega, tuleb arvesse võtta eelkõige nende sätete keerukust, mille täitmata jätmise tõttu tekkis tollivõlg, ning ettevõtja erialast kogemust ja hoolsust (Euroopa Kohtu 13. septembri 2007. aasta otsus Common Market Fertilizers, C-443/05 P, EU:C:2007:511, punkt 174, ja 20. novembri 2008. aasta otsus Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading BV, C-38/07 P, EU:C:2008:641, punkt 40). Ettevõtja kogemuse hindamisel tuleb uurida, kas tegemist on ettevõtjaga, kelle kutsetegevus seisneb peamiselt impordi- ja eksporditehingutes, ja kas ettevõtja on juba omandanud teatava kogemuse nende tehingute tegemisel (Euroopa Kohtu 13. septembri 2007. aasta otsus Common Market Fertilizers, C-443/05 P, EU:C:2007:511, punkt 188, ja 20. novembri 2008. aasta otsus Heuschen & Schrouff Oriëntal Foods Trading BV, C-38/07 P, EU:C:2008:641, punkt 50).
18. Õigusnormid, mille täitmata jätmine tõi kaasa tollivõla, olid keerukad. Tulenevalt sellest, et seestöötlemise protseduurile suunamise luba anti tagasiulatuvalt, [lk 7] oli kaebaja keerukas tolliõiguslikus olukorras. Seestöötlemise protseduuri aspektist ei saanud kaebajat pidada ka kogenud ettevõtjaks. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et vastustajaks oleva tolliasutuse vastuväide, et just asjaomaste õigusnormide keerukuse tõttu oleks kaebaja töötaja pidanud tutvuma väljastatud lubades sisalduva teabega, ei anna alust eeldada kaebaja ilmset hooletust. Ühendusevälise kauba deklareerimisel ebaõige protseduurikoodi kasutamine ja kauba reekspordieelne tollile esitamata jätmine tulenes pigem kaebaja töötaja töös tehtud veast. Kaebaja impordiosakonna töötaja oli nimelt jätnud ertugliflosiini pärast vabasse ringlusesse lubamiseks esitatud tollideklaratsioonide kehtetuks tunnistamist kaebaja andmetöötlussüsteemis ühendusevälise kaubana tähistamata. Seda viga ei oleks saanud ära hoida ka lubades sisalduva teabe lugemisega.

[allkirjad] [...]